

מקור להם! ?

אמר רב נחמן בר יצחק ואיתימא רב אחא בר יעקב:

מה שאמר הכתוב: והנהר הרביעי "הוא פרת", היינו: **הוא פרת דמעיקרא**, הוא זה הנזכר לפני זה "ונהר יוצא מעדן להשקות את הגן ומשם יפרד והיה לארבעה ראשים", ואם כן, מבואר, שמקור שלשת הנהרות הוא הפרת.

תניא: רבי מאיר אומר:

"יובל" הוא שמו של נהר פרת, שנאמר [ירמיה יז יח]: "והיה כעץ שתול על מים, ועל יובל ישלח שרשיו", ועל עץ החיים אשר בתוך גן העדן מוסב הפסוק, ופרת הוא המשקה את גן העדן, וכמו שנאמר: "ונהר יוצא מעדן להשקות את הגן ... והנהר הרביעי הוא פרת".

ולמה נקרא שמו "פרת", משום שמימיו פרים ורבים מעצמם ואין צריכים למי גשמים.

וחכמים אומרים: "פרת" הוא שמו.

אלא במאי עסקינן, בכגון דאמר "לא שתינא ממים דאתו מפרת" לא אשתה ממים הבאים מן הפרת?"

דאמר רב יהודה אמר רב: כל הנהרות הם למטה משלש נהרות [חידקל פישון וגיחון, שבפרשת בראשית]. כלומר, נהרות האלו גבוהים מכולם ומהם מקור כל מימי הנהרות שבעולם, ושלש נהרות אלו למטה מנהר פרת. כלומר, מקורם הוא ממנו. (17)

ומקשינן: איך אתה אומר שמקור כל המימות הוא מן הפרת, והאיכא

עינתא דמידליין [והרי יש עינות מים הנובעים בהרים רמים הגבוהים מן הפרת], ואי אפשר שמקור מימיהם הוא הפרת הנמוך מהם! ?

אמר תירץ רב משרשיא: הנהו עינות מים סולמי דפרת נינהו. כלומר, אף הם מן הפרת, אלא שעולים מן הפרת להרים הרמים כמו סולם.

תו מקשינן: **והא כתיב בפרשת בראשית עם שלשת הנהרות הנזכרים: "והנהר הרביעי הוא פרת"**, ומשמע שהוא כמותם, ואינו

רכד בד"ה מ"ש פר"מ] על אריכות לשון רש"י.

17. הרמב"ם [נדרים ט יח] פסק את המבואר בסוגייתנו, וז"ל: הנודר מן המים הנמשכין ממעין פלוני, אסור בכל הנהרות היונקות ממנו, ואין צריך לומר הנמשכות, אף על פי שגשתה שמש, ואין קורין אותן אלא נהר פלוני ובאר פלוני, ואין מלויין אותן לשם המעין הנודר. [כי] הואיל והוא עיקרן אסור בכל. אבל אם נדר מנהר פלוני או ממעין פלוני, אין אסור אלא בכל

הנהרות הנקראות על שמו.

ובהשגות הראב"ד: אמר אברהם, עיקרא דהא מילתא בסוף מסכת בכורות בפרק מעשר בהמה, דאמרינן: לשם המעין נדר.

ובכסף משנה תמה עליו: איני יודע מה ראה הראב"ד לכתוב כאן מקור הדין יותר מבמקומות אחרים! ? ואפשר, שמפני שלשון רבינו אינו ממש לשון הגמרא, רצה [הראב"ד] ללמדנו, שאף על פי כן משם הוא נלמד.

וראה עוד ביאורים אחרים בזה, בשו"ת חתם